

TELEKGERENDÁS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
Települési Értéktár Bizottság
Telekgerendás, Dózsa György u. 13.

SZAKTERÜLETENKÉNTI KATEGÓRIÁK

Azonosítás és rendszerezés a 114/2013. (IV. 13.) kormányrendelet 1. számú melléklete szerint.

1. Agrár-és élelmiszergazdaság:

Az agrárium szellemi termékei és tárgyi javai – beleértve az erdészet, halászat, vadászat és állategészségügy területét –, különösen a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek, a borászat, továbbá az állat- és növényfajták.

- **Őshonos állatok, háziállatok**
- Őshonos állatokból előállított termékek
- Állatok (halak, vadak, madarak)
- Állati termékek
- Élelmezési célra alkalmas állati eredetű élelmiszer (pl. méz, madártojás)
- Gasztronómiai hagyomány (pl. főzés, tartósítás)
- **Őshonos növények**
- Őshonos növényekből előállított termékek
- Növények (élő fák, hagymák, gumók, gyökerek)
- Növényi termékek
- Gasztronómiai hagyomány (főzés, befőzés, tartósítás)
- Növényi eredetű nyersanyag
- **Borászat**
- Szőlőfajták
- A szürethez kapcsolódó előkészületek, a szürethez, a szőlőfeldolgozáshoz kapcsolódó hagyományok, technológiák, eszközök
- Borok készítése, kezelése
- Különleges összetételű borok készítése (ürmösborok, törkölybor)
- Egyéb szőlőkészítmények (mustszörp, szőlőlekvár)
- Pálinkafőzési alapanyagok
- **Italkultúra**
- Gyümölcslevek, szörpök készítéséhez kapcsolódó technológiák

2. Egészség és életmód:

A tudományos és népi megelőzés és gyógyászat, természetgyógyászat szellemi termékei és tárgyi javai, különösen a gyógyszerek, gyógynövények, gyógyhatású készítmények, gyógyvíz- és fürdőcultúra.

- Gyógynövények
- Gyógynövényekből előállított termékek (tisztálkodási és tisztító szerek, kozmetikai szerek, gyógyszernek nem minősülő szerek) és ezek készítésének leírása
- Gyógynövények felhasználását leíró receptek

3. Épített környezet:

A környezet, tudatos építési munka eredményeként létrehozott, illetve elhatárolt épített (mesterséges) része, amely elsődlegesen az egyéni és közösségi lét feltételeinek megteremtését

szolgálja; valamint az embert körülvevő környezet fenntartásához kapcsolódó szellemi termékek.

- **Épületcsoportok:**
- városrészek
- terek
- utcák
- homlokzatok
- **Építmények:**
- templomok
- várak
- középületek
- lakóházak
- hidak
- **Belsőépítészet:**
- bútorok
- lakberendezés cikkek
- művészeti tárgyak
- gyűjteménydarabok, régiségek

4. Ipari és műszaki megoldások:

Az ipari termelés – beleértve a kézműipart, kézművességet is – szellemi termékei és tárgyi javai, különösen az egyes technológiák, technikák, berendezés-, gép-és műszergyártás, műszaki eszközökkel végzett személy- és áruszállítás.

- **Gépek és mechanikus berendezések:**
- mezőgazdasági és ipari gépek
- egyedi helyi megoldások
- **Villamos árammal működő berendezések, gépek:**
- egyedi helyi megoldások
- **Hangfelvevő és -lejátszó készülékek:**
- egyedi helyi megoldások
- **Kép- és hangfelvevő és-lejátszó készülékek**
- egyedi helyi megoldások
- **Járművek (vízi-, légi-, szállítás céljára szolgáló)**
- hajók, csónakok, egyéb úszószerkezetek
- repülő
- autók, teherautók stb.
- egyedi helyi megoldások

5. Kulturális örökség:

A kulturális örökség szellemi és tárgyi javai, különösen az irodalom, a tudomány, a népművészet és népi kézművesség, néprajz, filmművészet, iparművészet, képzőművészet, táncművészet és zeneművészet; továbbá a védett ingatlan értékei, különösen a nemzeti vagyon körébe tartozó, kiemelkedő értékű műemlékek és régészeti lelőhelyek, nemzeti és történelmi emlékhelyek, világörökségi helyszínek

- **Nemzeti kultúra**

- *Irodalom*
- *Tudomány*
- *Népművészet és népi kézművesség*
- *Néprajz*
- *Nemzetiségi- és kisebbségi kultúra*
- *Képzőművészet*
- *Iparművészet*
- *Filmművészet*
- *Színházművészet*
- *Zeneművészet*
- *Táncművészet*
- *Védett ingatlanok*
- *Emlékhelyek*
- *Folklór, művészeti műfajok*
- Néptánc
- Népzene
- Népdal
- Népköltészet
- Díszítőművészet
- *Hiedelmek*
- Vallási képzetek rendszere
- *Tárgyalkotó népművészet, népi kézművesség:*
- Bognármunkák, kerék és kocsi
- Börművesség
- Csipkekészítő
- Ékszer- gyöngykészítő
- Építmények és köztéri alkotások: épületdísz, kapu, kerítés, játszótér, emlékoszlop, síremlék, nád-, zsúpszalma, fazsindely tető
- Faragott és festett bútor
- Faragott fa, csont, szaru
- Fazekasság, cserépkályha, kemencekészítő
- Fémművesség
- Fonható (szálas) anyagok csuhé, szalma, gyékény, vessző, nád stb.
- Halászháló, kötél
- Hímző
- Kádár, pintér
- Kékfestő textíliák
- Késes
- Kovács- és rézműves
- Mézeskalács készítő, mártott gyertyaöntő
- Nemez- és kalapkészítő
- Népi hangszer készítő
- Népi játékkészítő
- Népviseleti babakészítő
- Papucs, bocskor, csizma, cipőkészítő
- Paszomány és kötött gomb
- Szijgyártó, nyeregkészítő

- Szőnyegszövő, vászonszövő
- Szűcs és szűr készítő
- Viseletkészítő

- **Emberi és szervezeti értékek**
- Civilszervezetek (alapítványok, szövetségek, egyesületek)
- Kisközösségek: művészeti csoportok, klubok, szakkörök, körök
- A település híres emberei
 - Művészek
 - Tudósok
 - Néprajzkutatók
- Közművelődési intézmények: művelődési ház, színház, múzeum, tájház, gyűjtemény, levéltár, galéria, kiállítóhely, mozi stb.
- Szolgáltatások
- Testvér települési kapcsolatok
 - Nemzeti
 - Nemzetközi

6. Sport:

A fizikai erőnlét és a szellemi teljesítőképesség megtartását, fejlesztését szolgáló, a szabadidő eltöltéseként kötetlenül vagy szervezett formában, illetve versenyszerűen végzett testedzés vagy szellemi sportágban kifejtett tevékenység, különösen a sportolói életművek és csúcsteljesítmények.

- Hagyományos helyi sportrendezvények múltja, jelene
- Helyi sporttörténet
- Helyi sportolói csúcstartók
- Szellemi sportok

7. Természeti és épített környezet:

Az ember természetes környezetének tárgyi javai, különösen a fizikai és biológiai képződmények vagy képződménycsoportok, geológiai és geomorfológiai képződmények, természeti tájak, természeti területek, életközösségek és ökológiai rendszerek; továbbá az ember által létrehozott épületek, épület-együttesek, helyszínek vagy egyéb objektumok; valamint az embert körülvevő környezet fenntartásához kapcsolódó szellemi termékek.

- **Nem élő, fizikai** (földtani, ásványi, vízi,)
- Földben rejtőző értékek (ásványi, barlang, termálvíz, ivóvíz, bányakincs, olaj, gáz stb.)
- Földfelszíni fizikai értékek, képződmények (terepalakulatok, hegyek, síkság, láp, tó, ér, patak, folyó, légköri, puszta, délibáb stb.)
- **Élő, biológiai**
- **Növényi** (védett virágok, növények, növényi társulások...)
- Őshonos
- betelepített
- nemesített
- **Állati** (védett állatok, fajok...) Csak nálunk élő, nálunk speciális mutációban, variánsban élő.
- Őshonos állataink
- betelepített fajok, fajták
- kialakított fajok, fajták

- kitenyésztett jellegzetes, értékes fajták (Emberi beavatkozással.)
- **Közös, komplex társulások:** Természeti, növényi, állati és emberi alkotások kiemelkedő együttese. Nemzeti parkok, nemesített fajták...

8. Turizmus és vendéglátás:

A turizmus és a vendéglátás szellemi termékei és tárgyi javai, különösen a turisztikai attrakciók, szolgáltatások, a vendéglátó-ipari termékek, valamint a vendéglátás körébe tartozó étel- és italkészítési eljárások.

- Helyi szokások, sajátosságok a vendéglátásban.
- Helyi receptek, készítési eljárások az étel- és italkészítésben.
- Helyi ünnepek, falunapok
- Fesztiválok
- Családi ünnepek